

Onderwerp	Programma Migratie en Integratie: integrale aanpak, financiële uitwerking en borging in de organisatie
-----------	--

Datum	27-01-2025
Thema programmabegroting	Nieuwkomers
Portefeuillehouder	Gea Hofstede

Geachte raad,

In juni 2025 hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken rond de opvang van nieuwkomers in onze gemeente. In november 2025 heeft u het beleidskader Nieuwkomers vastgesteld. Met deze raadsinformatiebrief brengen wij u op hoofdlijnen op de hoogte van de verdere uitwerking van het programma Migratie en Integratie. Wij behandelen de integrale aanpak, de financiële uitwerking van de grondaankopen en de stapsgewijze borging van het tijdelijke programma in de reguliere organisatie.

De financiële aspecten van dit programma zijn opgenomen in de begroting 2026 die u in november 2025 heeft vastgesteld. Deze brief geeft u op hoofdlijnen inzicht in de samenhang tussen de verschillende onderdelen en de vervolgstappen.

1. Het programma Migratie en Integratie: een integrale aanpak

Het programma Migratie en Integratie is in 2022 ontstaan als reactie op de Spreidingswet en de opvang van Oekraïense ontheemden en omvat zowel een fysieke gebiedsontwikkeling (voor de permanente opvang van asielzoekers) als het sociale programma voor de opvang en integratie van nieuwkomers. Het programma richt zich op drie doelgroepen: asielzoekers, statushouders die nog in opvang verblijven en Oekraïense ontheemden. Deze integrale aanpak is verankerd in het beleidskader Nieuwkomers dat u in november 2025 heeft vastgesteld.

1.1 Stand van zaken opvang (update sinds juni 2025)

In juni 2025 hebben we u geïnformeerd dat de gemeente voldoet aan de afspraak uit het Verdeelbesluit om minimaal 250 opvangplekken te realiseren. Met ingang van 1 januari 2026 is de opvang aan de Broekstraat omgezet in een duurzame gemeentelijke opvang (DGO) in beperkte samenwerking met COA. De COA locatie aan de Arnhemsestraatweg is verlengd met 5 jaar, en de drie opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden zijn volledig benut. De RTB (Richtlijn Tijdelijke Bescherming) voor Oekraïense ontheemden is verlengd tot 4 maart 2027. Vanuit de Rijksoverheid wordt gewerkt aan een opvolgende regeling voor de periode daarna.

1.2 De gebiedsontwikkeling

Voor de permanente opvang van asielzoekers heeft de gemeente twee percelen aangekocht:

- Een perceel aan de Spankerenseweg te Dieren
- Een perceel aan de Arnhemsestraatweg te Velp

In juni 2025 hebben we u geïnformeerd dat de realisatie vertraagd is met 18 maanden door stikstofregels. In april 2025 bent u geïnformeerd over de ruimtelijke kaders. De grondexploitatie

(bouw- en woonrijp maken) omvat niet alleen opvangvoorzieningen, maar ook infrastructuur, openbare ruimte en waar nodig aanvullende voorzieningen zoals een geluidswal (in Velp).

2. Financiële uitwerking

De financiële aspecten van het programma Migratie en Integratie zijn opgenomen in de begroting 2026. Voor volledigheid lichten wij hier de twee hoofdcomponenten toe: de eenmalige investeringen in grondaankoop en gebiedsontwikkeling, en de jaarlijkse exploitatie voor opvang en begeleiding.

2.1 Financiering gebiedsontwikkeling

Voor de aankoop van de gronden en de grondexploitatie heeft de gemeente een eenmalige bijdrage ontvangen van het Rijk van € 9.980.000. Dit bedrag is beschikbaar gesteld als voorschot op de reguliere exploitatievergoeding. Op 24 september 2024 stemde u in met de zienswijze rondom de aankoop. Beide percelen zijn zoals bekend inmiddels aangekocht.

Ten opzichte van de oorspronkelijke raming zijn de kosten en baten geactualiseerd. Onderstaande tabel geeft het overzicht:

	Oorspronkelijk	Huidig	Vershil
1. Aanschaf perceel Hupkes	6.020.000	6.225.000	205.000
2. Aanschaf perceel Gerritsen	1.800.000	1.800.000	-
3. Overdrachtsbelasting	813.280	-	-813.280
4. Bouw en woonrijp maken percelen	4.550.000	5.315.710	765.710
5. Uitvoeringskosten Rheden	500.000	500.000	-
6. Onvoorzien ¹	-	557.525	557.525
Totaal lasten	13.683.280	14.398.235	714.955
7. Verkoop Grond aan Vivare	3.500.000	4.418.235	918.235
8. Bijdrage Ministerie Justitie & Veiligheid	10.183.820	9.980.000	-203.820
Totaal baten	13.683.820	14.398.235	714.415

De belangrijkste wijzigingen betreffen actualisering van aankoopkosten, een correctie op de overdrachtsbelasting², meerkosten voor bouw- en woonrijp maken conform uw vastgestelde kadernotitie, en hogere verwachte opbrengsten door vrije sectorwoningen. De financiering van de geluidswal is in bovenstaande begroting meegenomen. Bij de informatiebijeenkomst voor omwonenden was veel aandacht voor het dicht maken van het gat in de geluidswal bij de A12. Daarvoor is in dit voorstel aandacht. Het is een langgekoesterde wens van omwonenden dat er een geluidswal komt.

¹ De post onvoorzien is ten opzichte van de oorspronkelijke begroting opgenomen om budgetneutraal te blijven. Tevens kan deze als buffer dienen voor onverwachte uitgaven.

² Uit fiscale voorzichtigheid is er rekening gehouden met een aanslag overdrachtsbelasting, welke niet verrekenbaar is. De gronden zijn echter met verrekenbare btw in rekening gebracht. De belastinginspecteur heeft de door ons geclaimde btw goedgekeurd.

2.2 Financiering jaarlijkse exploitatie

De jaarlijkse exploitatie wordt gefinancierd uit rijksbijdragen. Voor de DGO Broekstraat ontvangen wij €78 per bed per dag, wat neerkomt op ongeveer € 7,1 miljoen per jaar voor 250 plekken. Zodra de nieuwe buurten operationeel zijn, ontvangt de gemeente €76 per bed per dag voor die locaties. Deze €76 is gebaseerd op het prijspeil 1 januari 2024 en mogen wij jaarlijks indexeren aan de hand van de kostprijsindex van het CBS. Bij oplevering van de eerste buurt (Hupkes naar verwachting in 2028) is dit bedrag dus al 3 keer geïndexeerd. De rijksbijdrage voor onze permanente gemeentelijke opvang wijzigt dus jaarlijks aan de hand van de inflatie.

Deze exploitatiebijdragen dekken de kosten van personeelsinzet (team Nieuwkomers en programma Migratie & Integratie), huurkosten, beveiligingskosten, maatschappelijke begeleiding, taallessen en overige exploitatiekosten. De exploitatiebegrotingen voor opvang Oekraïners (€ 5,1 miljoen), personeelslasten team Nieuwkomers (€ 2,2 miljoen) en gemeentelijke asielopvang zijn opgenomen in de begroting 2026 die u heeft vastgesteld.

3. Van programma naar reguliere dienstverlening

Het programma Migratie en Integratie heeft een tijdelijk karakter. Daar waar mogelijk borgen we het direct in de reguliere dienstverlening. De jaarlijkse kosten van € 900.000 worden gedekt uit de exploitatievergoeding van de TGO.

3.1 Team Nieuwkomers: van inhuur naar vaste medewerkers

Het team Nieuwkomers wordt onderdeel van de afdeling Samenleving. Dit team zal bestaan uit vaste en flexibele medewerkers. Vast voor de permanente opvang van asielzoekers, flexibel vanwege de tijdelijke opvang van Oekraïense ontheemden. Deze transitie vindt plaats vanaf 2026.

3.2 Stapsgewijze borging

De transitie gebeurt gefaseerd. In de huidige fase (2024-2026) wordt er gewerkt in met een programmatische aanpak. In de transitiefase (2026-2028) worden stapsgewijs onderdelen geborgd: turnkey-oplevering van de percelen, integratie van exploitatie in de P&C-cyclus, en verankering van werkprocessen. In de borgingsfase (vanaf 2028) is het team Nieuwkomers volledig onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering en is het programma formeel afgerond en geborgd in de organisatie

4. Formalisering en toekomstige rapportage

4.1 Formalisering

Het rijksvoorschot van € 9.980.000 is op de balans per 31 december 2024 opgenomen. De formele financiële verwerking vindt plaats via jaarrekeningen 2025 en 2026, de meerjareninvesteringsbegroting en de grondexploitaties.

4.2 Rapportage

Het programma Migratie en Integratie wordt inmiddels gerapporteerd via de reguliere P&C-cyclus (bestuursrapportages en jaarrekening), periodieke integrale programmarapportages over fysieke én sociale ontwikkeling, en separate voorstellen bij mijlpalen. Naarmate onderdelen worden geborgd in de lijn, neemt de separate programmarapportage af en wordt de informatie geïntegreerd in reguliere bestuursrapportages.

Conform uw verzoek wordt u geïnformeerd over de voortgang van de ambities en doelen uit het beleidskader Nieuwkomers. Het definitieve monitoringskader en Plan van Aanpak wordt rond maart 2026 aan u voorgelegd. Hierbij wordt aangesloten bij de planning van de reguliere begrotingscyclus. Dit stelt ons in staat om de voortgang van het integratiebeleid systematisch te volgen en waar nodig bij te sturen.

5. Vervolgstappen

De komende periode werken wij aan uitwerking van de grondexploitatie, voortzetting van goede opvang, implementatie van het beleidskader Nieuwkomers, de ontwikkeling van de rapportagesystematiek en voorbereiding van borgingsstappen naar de reguliere organisatie.

Wij houden u graag op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het programma Migratie en Integratie.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Rheden,

Carol van Eert
burgemeester

Bart Drewes
gemeentesecretaris